

MINISTERSTVO VNITRA
odbor azylové a migrační politiky
Nad Štolou 3
170 34 Praha 7

Č. j. MV- 62268-2/OAM-2024

Praha 17. dubna 2024

Počet listů: 6

ROZHODNUTÍ

Ministerstvo vnitra České republiky, odbor azylové a migrační politiky, jako povinný subjekt ve smyslu § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „povinný subjekt“), posoudil žádost o poskytnutí informací dle § 14 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“), a rozhodl takto:

Žádost o poskytnutí informací ze dne 9. 4. 2024 se dle § 15 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím odmítá, a to s odkazem na § 2 odst. 4 tohoto zákona

Odůvodnění:

Dne 10. 4. 2024 byla prostřednictvím datové schránky povinného subjektu doručena žádost o poskytnutí informací, podaná dle § 14 zákona o svobodném přístupu k informacím panem [REDAKCE], bytem [REDAKCE], [REDAKCE], a to ve věci migračního paktu.

„Otázky k Migračnímu paktu

Migrační pakt: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6365-2024-INIT/en/pdf>

1. Je přijetí Migračního paktu v aktuální verzi v souladu s ústavou české republiky a svrchovaností českého státu v otázce kontroly migrace?
2. Mohu poprosit o vysvětlení fungování relokací, tak jak je chápe ministerstvo vnitra?
3. Mohu poprosit o vysvětlení fungování převodu příslušnosti (offset), tak jak je chápe ministerstvo vnitra?
4. Mohu poprosit o vysvětlení jakým způsobem bude fungovat krizové nařízení v případě krizové migrační situace?
5. Existují v krizové migrační situaci případy, kdy bude muset česká republika přijmout migranty?
Případně jak takové varianty vypadají?
6. Jak chápe ministerstvo čl. 7c odst. 2 a co by to pro českou republiku znamenalo v praxi?
7. Jde zde o povinnost buď relokovat migranty nebo platit 20 000 EUR za osobu?
8. Existuje varianta, že bude finanční plnění dražší v tomto znění paktu?

9. *Jak bude fungovat povinná solidarita v případě, že v EU nebude daný rok 30 tisíc migrantů k přerozdělení? (čl. 7c odst. 2)*
10. *Jaký je argument pro minimální počet relokací?*
11. *Jak chápe ministerstvo čl. 9 odst. 4 a znamená to, že migrant musí být přítomen v příslušném členském státě pro vyřízení žádosti o azyl a proč?*
12. *Jak chápe ministerstvo čl. 44h odst. 1 a co by to pro českou republiku znamenalo v praxi?*
13. *Jak chápe ministerstvo čl. 44h odst. 3 a co by to pro českou republiku znamenalo v praxi?*
14. *Jak chápe ministerstvo čl. 44h odst. 4 a co by to pro českou republiku znamenalo v praxi?*
15. *Jaké různé situace mohou nastat v případě, že ČR a většina evropských států, budou dlouhodobě (řekněme 3 roky) odmítat migranty k relokaci a místo nich budou platit jen finanční podporu? Budou mít v tu chvíli orgány EU způsob jakým donutit členské státy migranty přijmout?*
16. *Jakým způsobem funguje „ukrajinská výjimka“ zmíněná ministrem Rakušanem?*
17. *Kdo rozhoduje o tom, kdo výjimku dostane a jak dlouho trvá?*
18. *Jak chápe ministerstvo 31b recitálu (strana 16)? „In certain circumstances, in order to provide sufficient predictability for the benefitting Member States, their application becomes mandatory.“*
19. *Jaké situace mohou nastat, kdy je přijímání žádostí pro členské státy povinné, pokud mohou“*

Zákon o svobodném přístupu k informacím se podle ustanovení § 2 odst. 4 tohoto zákona nevztahuje na poskytnutí požadované informace, neboť povinnost poskytovat informace se netýká dotazů na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací. Váš dotaz se týká právního výkladu Paktu o migraci a azylu, a tudíž byl Váš dotaz posouzen jako dotaz na názor.

S ohledem na výše uvedené povinný subjekt na tomto místě uzavírá, že poskytnutí informace na základě předmětné žádosti není možné, a to s ohledem na ustanovení § 2 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím, podle něhož se informační povinnost na předmětnou žádost nevztahuje. Povinný subjekt proto v rámci projednání žádosti o poskytnutí informací rozhodl způsobem uvedeným ve výroku tohoto rozhodnutí.

Na základě zásady vstřícnosti veřejné správy, jak ji definuje § 4 odst. 1 správního řádu, povinný subjekt přesto sděluje následující:

1. Je přijetí Migračního paktu v aktuální verzi v souladu s ústavou české republiky a svrchovaností českého státu v otázce kontroly migrace?

Soulad právních předpisů s Ústavou České republiky posuzuje ústavní soud. Nevidíme důvod se domnívat, že soubor legislativních pravidel souhrnně označovaný jako Pakt o migraci a azylu by měl být v rozporu s Ústavou České republiky.

2. Mohu poprosit o vysvětlení fungování relokací, tak jak je chápe ministerstvo vnitra?

Návrh nařízení o řízení migrace a azylu (AMMR) definuje relokace jako transfer, nebo jinak řečeno, přemístění žadatele o mezinárodní ochranu z členského státu EU, který čerpá solidární příspěvky do členského státu EU, který solidární příspěvky poskytuje (příspěvající členský stát).

Konkrétní postupy pro relokaci konkrétní osoby stanoví právě nařízení AMMR. Součástí procesu relokace je např. i správní rozhodnutí o relokaci do jiného členského státu, které může být napadeno u soudu, nebo lhůty pro vlastní provedení relokace.

3. Mohu poprosit o vysvětlení fungování převodu příslušnosti (offset), tak jak je chápe ministerstvo vnitra?

Offset je převzetí odpovědnosti za posouzení žádosti o mezinárodní ochranu v situaci, kdy se již žadatel o mezinárodní ochranu na území členského státu EU, který offsety aplikuje, nachází.

Konkrétně se jedná o pozastavení aplikace kritérií, podle kterých se posuzuje, který členský stát je povinen žádost o mezinárodní ochranu posoudit.

Nejde tedy o relokaci.

4. Mohu poprosit o vysvětlení jakým způsobem bude fungovat krizové nařízení v případě krizové migrační situace?

Krizové nařízení upravuje dočasná opatření k řešení různých typů krizových situací: 1) hromadný příliv migrujících osob a 2) instrumentalizaci neboli využívání migrace ze strany třetích států k destabilizaci členských států Evropské unie (příkladem může účelové využívání migrace z Běloruska do Polska a Pobaltských států nebo migrační situace na rusko-finské hranici). A za třetí krizové nařízení řeší situace zapříčiněné vyšší mocí – jako příklad můžeme uvést pandemickou situaci.

Pokud nastane jedna z těchto situací, může členský stát využít některých výjimek, které pomohou k řešení krizové situace, a také může požádat o čerpání solidárních opatření ve svůj prospěch.

5. Existují v krizové migrační situaci případy, kdy bude muset česká republika přijmout migranty? Případně jak takové varianty vypadají?

Ne, takové situace podle navrhované úpravy nemohou nastat. Pokud si členský stát EU sám tuto variantu nevybere.

Pakt o migraci a azylu je naopak, oproti současnému právnímu rámci, vhodnější v tom smyslu, že výslovně vylučuje tuto možnost. Každý členský stát si bude moci vybrat formu solidarity, kterou bude chtít přispět ke zvládnutí migrační situace v Evropské unii.

6. Jak chápe ministerstvo čl. 7c odst. 2 a co by to pro českou republiku znamenalo v praxi?

Máte zřejmě na mysli návrh nařízení AMMR, kde v čl. 7c odst. 2 je uvedena povinnost pro Evropskou komisi, aby v návrhu prováděcího aktu Rady uvedla celkovou požadovanou výši finančních příspěvků a požadovaných relokací pro celou EU za jeden rok do tzv. solidarity poolu – což je jakýsi zásobník, ze kterého budou uspokojovány potřeby členských států využívajících solidární příspěvky. Minimální výše těchto příspěvků bude navržena v počtu 30 tisíc relokací a 600 mil EUR jako finanční příspěvky.

V tomto návrhu prováděcího aktu mohou být také další opatření ve formě např. věcné či personální pomoci.

Shrneme-li, článek 7c odst. 2 AMMR zavazuje Evropskou komisi, pokud jde o konkrétní parametry návrhu prováděcího aktu Rady, který následně Rada – tj. členské státy, buď schválí anebo neschválí. Případně mohou členské státy parametry návrhu změnit.

7. Jde zde o povinnost buď relokovat migranty nebo platit 20 000 EUR za osobu?

Není. Stát si může vybrat formu solidarity. Neplatí domněnka často zmiňovaná v mediálním prostoru, že 1 migrant stojí 20 tis. EUR a že pokud stát nepřijme migranty, bude platit pokutu. Žádná taková vazba v Paktu není. V Paktu není ani žádná částka 20 tisíc EUR.

8. Existuje varianta, že bude finanční plnění dražší v tomto znění paktu?

Pakt neurčuje finanční ani materiální plnění solidarity. Pakt vytváří rámeček, resp. proces, za kterého na návrh Komise členské státy rozhodnou o formě a výši solidarity pro státy zatížené migračním tlakem, pokud to situace bude vyžadovat. Konečné rozhodnutí o formě a výši solidarity však bude na rozhodnutí členských států, které tvoří Radu EU.

9. Jak bude fungovat povinná solidarita v případě, že v EU nebude daný rok 30 tisíc migrantů k přerozdělení? (čl. 7c odst. 2)

Rozhodnutí Rady v tomto případě nemusí být vůbec aktivováno. Každý rok bude docházet k vyhodnocení situace v členských zemích, na základě které pak Komise může zhodnotit, že návrh na rozdělení solidarity není nutné předkládat a k rozhodnutí Rady nedojde. Případně návrh může obsahovat jen solidární příspěvky ve formě financí a (nebo) materiálního a dalšího plnění. Bude záležet na konkrétní situaci.

10. Jaký je argument pro minimální počet relokací?

Pokud máte na mysli číslo 30 tis., jde jen o indikativní číslo. Počet navrhovaných relokací bude každý rok záležet na faktické migrační situaci.

11. Jak chápe ministerstvo čl.9 odst. 4 a znamená to, že migrant musí být přítomen v příslušném členském státě pro vyřízení žádosti o azyl a proč?

Čl. 9 odst. 4 stanoví povinnost být přítomen v tom členském státě, který 1) provádí určování členského státu příslušného pro posouzení žádosti o azyl, a dále potom po dobu, kdy je zařizováno přemístění (transfer) do příslušného členského státu,

2) v státě, který je příslušný (myšleno za posouzení azylové žádosti) a za

3) povinnost být přítomen ve státě, kam osoba byla relokována a je zde přímý odkaz na ustanovení, které stanoví faktický proces relokace.

Takže ano, čl. 9 odst. 4 zakládá povinnost pro dotčeného migranta být přítomen v konkrétním členském státě v popsanych situacích. Můžou nastat různé kombinace výše uvedených situací např. nejprve je povinen migrant být přítomen v členském státě, který určuje příslušný členský

stát. Tento členský stát určí, že on sám je příslušným státem, tj. osoba zůstává pořád v jednom členském státě.

12. Jak chápe ministerstvo čl. 44h odst. 1 a co by to pro českou republiku znamenalo v praxi?

Jde o možnost, aby členský stát, který využívá solidárních opatření, požádal o aktivaci tzv. offsetů. Aby určitá část nabídnutých relokací byla nahrazena právě offsety. Pro Českou republiku to v praxi znamená, že pokud by na svém území takové osoby měla, může je nabídnout k využití offsetů.

13. Jak chápe ministerstvo čl. 44h odst. 3 a co by to pro českou republiku znamenalo v praxi?

Za situace popsané v čl. 44h odst. 3, členské státy, kde se žadatelé nacházejí, ale za posouzení jejich azylové žádosti je odpovědný členský stát, který využívá solidární opatření (je pod migračním tlakem), převezmou odpovědnost za posouzení jejich azylové žádosti. Neprovede se tedy přemístění do státu, který je pod migračním tlakem a využívá solidární opatření.

V praxi by to znamenalo, že pokud by se na území ČR nacházela osoba a za posouzení její azylové žádosti by nebyla příslušná ČR, ale členský stát, který využívá solidární opatření, ČR by neprovedla transfer dotčené osoby do tohoto členského státu pod migračním tlakem. Upozorňujeme, že již dnes, kdy tato možnost také existuje nakonec Česká republika odpovědnost přijme dle rozhodnutí českých soudů, které s transferem do státu, který je přetížen nesouhlasí.

14. Jak chápe ministerstvo čl. 44h odst. 4 a co by to pro českou republiku znamenalo v praxi?

Jde o situaci, kdy se v daném kalendářním roce nepovede uskutečnit nabídnutý počet relokací. V takovém případě může členský stát čerpající solidární příspěvky požádat členský stát, který poskytuje solidární příspěvky, aby převzal příslušnost k posouzení azylové žádosti osoby (nebo osob), které má na svém území, a to až do počtu nabídnutých relokací.

Viz bod 13.

15. Jaké různé situace mohou nastat v případě, že ČR a většina evropských států, budou dlouhodobě (řekněme 3 roky) odmítat migranty k relokaci a místo nich budou platit jen finanční podporu? Budou mít v tu chvíli orgány EU způsob jakým donutit členské státy migranty přijmout?

Ne. V rámci každoročního procesu bude Komise navrhopvat rozdělení solidarity pro země zatížené migračním tlakem, ale o konečné podobě budou rozhodovat členské státy.

16. Jakým způsobem funguje „ukrajinská výjimka“ zmíněná ministrem Rakušanem?

Česká republika vyjednala fakt, že počet osob s udělenou dočasnou ochranou budou jedním z kritérií posuzovaných v rámci zatížení zemí migračním tlakem. Pokud by tak Česká republika neučinila, nebyl by tento faktor vůbec zohledňován, posuzována by byla jen nelegální migrace či zatížení azylových systémů.

17. Kdo rozhoduje o tom, kdo výjimku dostane a jak dlouho trvá?

Komise každoročně navrhuje rozdělení solidarity pro země zatížené migračním tlakem, členské státy pak rozhodují o konečné podobě. Dočasná ochrana bude jedním z povinných faktorů pro posouzení migračního zatížení země. To znamená, že i členské státy, které nebudou v návrhu Evropské komise zmíněny, mohou žádat o „výjimku“, nebo, jinak řečeno, o možnost nenabízet solidární opatření.

18. Jak chápe ministerstvo 31b recitálu (strana 16)? „In certain circumstances, in order to provide sufficient predictability for the benefitting Member States, their application becomes mandatory.“

Recitál 31b vysvětluje tzv. offsety. Popisuje jejich funkci jako solidární opatření druhého sledu. Pokud se ptáte přímo na větu v otázce, ta popisuje, za jakých okolností je stanovena povinnost provádět offsety, tedy převádět příslušnost k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Čl. 44h odst. 3 (odpověď viz výše). Povinná aplikace offsetů je možná pouze v situacích, kdy na území daného členského státu se bude žadatel nacházet. Nelze tedy dovozovat povinnost přijímat žadatele na území členského státu, pokud se tam dotčená osoba nenachází.

19. Jaké situace mohou nastat, kdy je přijímání žádostí pro členské státy povinné, pokud mohou?

Nemůže nastat situace, kdy nějaká země bude nucena fyzicky přijmout žadatele o mezinárodní ochranu z jiného členského státu. Ministerstvo vnitra si je vědomo toho, že tato obava se v českém mediálním prostředí objevuje, proto si nechala vypracovat stanovisko Evropské komise, které potvrdilo, že povinné kvóty v Paktu o migraci a azylu nejsou.

Poučení:

Dle ustanovení § 16 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, lze proti tomuto rozhodnutí prostřednictvím povinného subjektu podat odvolání k nadřízenému orgánu, resp. k ministru vnitra. Dle ustanovení § 83 odst. 1 správního řádu ve spojení s ustanovením § 20 odst. 4 písm. b) zákona o svobodném přístupu k informacím činí odvolací lhůta 15 dnů a počítá se ode dne následujícího po oznámení rozhodnutí.

Mgr. Pavla Novotná
ředitelka odboru